

Članak Alexandre Stiglmmayer u Ljiljanu: “Stvari se mijenjaju”

Kako međunarodni predstavnici budu odlazili iz BiH, BiH će se sve više uključivati u evropske strukture, što će joj osigurati novu stabilnost

Visoki predstavnik **Wolfgang Petritsch** priprema se za svoju posljednju godinu u Bosni i Hercegovini. Jedna stvar je jasna: ova godina neće biti samo nastavak prethodne dvije, tokom kojih je energično i uspješno radio na svoja tri strateška prioriteta – povratku izbjeglica, jačanju državnih institucija i ekonomskoj reformi – smijenivši ili suspendirajući 66 zvaničnika i donijevši 93 odluke, od kojih su mnoge predstavljale proglašavanje važnih zakona.

Predstojeća godina će biti drukčija, budući da su se prilike promijenile: Bosna i Hercegovina, prvi put nakon rata, na državnom i federalnom nivou, ima pretežno nenacionalističke vlade, orijentirane ka reformi, koje žele preuzeti sudbinu ove zemlje u vlastite ruke, a u Republici Srpskoj je Vlada koja, ako ništa drugo, stavlja akcent na ekonomski oporavak. Drugo, okružena je susjedima koji su započeli da aktivno podržavaju implementaciju Dejtonskog mirovnog sporazuma. Treće, međunarodna pomoć se ponovno drastično smanjuje.

Na sastanku Upravnog odbora Vijeća za implementaciju mira, koji će se u Bruxellesu održati 12. i 13. septembra, jedanaest članica Upravnog odbora (Francuska, Italija, Japan, Kanada, Njemačka, Rusija, Sjedinjene Američke Države, Velika Britanija, Predsjedništvo Evropske unije, kojim trenutno predsjedava Belgija, Evropska komisija i Organizacija islamske konferencije koju predstavlja Turska) započet će razgovore o tome šta se treba uraditi u narednom periodu. Bez obzira na to

kakva će na kraju biti njihova odluka, dva parametra budućeg angažmana međunarodne zajednice u Bosni i Hercegovini je lahko prepoznati: Novca će biti manje čak i za značajne stvari kao što su obnova uništenog stambenog prostora i ekonomski oporavak. Osim toga, međunarodna zajednica će pažljivo odabrati pitanja na kojima će se angažirati.

Kao rezultat prethodno navedenog, "ownership concept", odnosno koncept vlastite odgovornosti od zvaničnika i građana BiH za svoju zemlju i budućnost, koji visoki predstavnik zagovara od trenutka kada je u augustu 1999. godine preuzeo dužnost visokog predstavnika u Bosni i Hercegovini, neizbježno će postati stvarnost. Naravno, međunarodna zajednica će i dalje raditi na suštinskim pitanjima, kao što su daljnje jačanje državnih institucija, kontinuirana podrška povratku izbjeglica i implementacija imovinskih zakona, uspostavljanje neovisne i efikasne policije i sudstva, kao i strukturalne ekonomske reforme. Međutim, osnovna odgovornost za svakodnevne probleme i implementaciju Dejtonskog sporazuma će počivati na izabranim zvaničnicima BiH, koji su Deklaraciju Vijeća za implementaciju mira, donesenu u Bruxellesu, uključili u svoju platformu.

Ovo predstavlja veliku promjenu, budući da je od 1995. godine, uglavnom, međunarodna zajednica bila ta koja je ulagala napore ka uspostavljanju normalne situacije u Bosni i Hercegovini i implementaciji Dejtonskog mirovnog sporazuma. Ova promjena je teška za sve – kao što je uvijek teško kad se uloge mijenjaju. Promjenu uloga moguće je savladati pod uvjetom da i međunarodna zajednica i domaće vlasti poboljšaju međusobnu komunikaciju, postignu dogovore i stvarno ih se pridržavaju. U tom kontekstu, Konsultativni partnerski forum, kao i Građanski forum, za koje je inicijativu nedavno dao visoki predstavnik, bit će vrlo važno oruđe za razmjenu mišljenja, diskusiju i dogovor.

S vremenom će uloga međunarodnih organizacija, koje rade u Bosni i Hercegovini, postajati sve manja, što je dobro, jer krajnji cilj jeste samoodrživa, stabilna i mirna zemlja. To,

svakako, ne znači da će međunarodna zajednica ostaviti BiH na cjedilu. Kako međunarodni predstavnici budu odlazili iz BiH, BiH će se sve više uključivati u evropske strukture, što će joj osigurati novu stabilnost. Ovo je, svakako, priča za budućnost. Sadašnji izazov je da se prilagodimo na novu fazu u implementaciji mira.